ELS SECRETS DE LA REMEIERA REMEI

Dossier pedagògic

Cicle inicial - Educació Primària

Museu d'Història
Sant Feliu de Guíxols

Índex

1. Presentació
2. Relació amb el currículum
3. Abans de l'activitat
4. Durant l'activitat
5. Després de l'activitat
6. Annex: material imprimible per l'alumnat

Presentació

Introducció

El Museu d'Història de Sant Feliu Guíxols volem apropar el patrimoni local a la ciutadania i als centres educatius per fer valdre el llegat històric-cultural de la ciutat i contribuir a l'arrelament al municipi, des del rigor i l'atenció a la diversitat. L'acció educativa és una de les nostres línies de treball principals. Cultura i educació és un binomi que es retroalimenta i sempre suma. Per això, dins la nostra oferta "Museu i escola" cada any us oferim activitats diverses.

El dossier pedagògic que teniu a les mans vol ser una eina didàctica per facilitari la preparació i gaudi de les activitats que oferim des del Museu, per tal que pugueu extreure'n tot el seu potencial. Esperem que us sigui un recurs útil!

Descripció i objectius de l'activitat

Els secrets de la remeiera Remei té com a pregunta-guia "***On i com ens curem quan estem malalts?***" És una activitat en què els infants descobriran, a través dels sentits i la indagació, algunes de les herbes remeieres més comunes al paisatge mediterrani, així com les seves propietats culinàries i medicinals, al jardí de l'Antic Hospital Municipal de Sant Feliu de Guíxols. Durant l'activitat es farà una breu visita dinamitzada al jardí i una activitat manipulativa consistent en elaborar un remei tradicional senzill i eficaç amb romaní.

Objectiu de l'activitat:

- Identificar algunes de les plantes aromàtiques i herbes remeieres més comunes entorn de Sant Feliu de Guíxols.
- Descobrir les propietats curatives d'algunes plantes i els seus usos en la medicina popular i rural.
- Familiaritzar-se amb la noció de museu i valorar el llegat històric i el patrimoni cultural del municipi.
- Conèixer el propi cos i aprendre a tenir-ne cura.

Relació amb el currículum

Medi natural, social i cultural

Competència específica	Criteris d'avaluació de 1r i 2n curs associats	Relació amb l'activitat	Sabers bàsics agrupats en blocs
Competència específica 2			**El món natural: els éssers vius i el seu entorn**
Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.	2.1 Demostrar curiositat, formulant-se preguntes i realitzant prediccions possibles per conèixer objectes, fets i fenòmens.	L'alumnat experimenta amb plantes, escolta, pregunta, associa, i finalment crea un producte (remei) basat en observació i deducció.	Les plantes del nostre entorn: identificació i característiques bàsiques.
	2.2 Buscar informació de fonts digitals i analògiques, segures i fiables, seleccionades de manera pautada per utilitzar-la en investigacions relacionades amb el coneixement del medi.		Les plantes com a recursos per a les persones: alimentació, medicina, etc.
Competència específica 4			**Hàbits de vida saludable**
Conèixer i prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, a partir de l'adquisició d'hàbits fonamentats en coneixements científics, per aconseguir el benestar físic i emocional i afavorir la convivència	4.1. Reconèixer i adoptar hàbits de vida saludable seguint pautes donades sobre higiene, alimentació variada i equilibrada, exercici físic i descans.	Els infants aprenen a cuidar-se mitjançant recursos naturals i a valorar la natura com una font de salut.	La importància de cuidar-se i conèixer el propi cos.
	4.2 Prendre decisions personals sobre alimentació, higiene i salut a partir de coneixements i criteris científics bàsics, per a la prevenció i guariment de malalties pròpies i usuals.		Maneres naturals de cuidar-se (remeis casolans, infusions, descans, etc.).
			L'ús de remeis naturals com a complement, no substitutiu, de la medicina científica
Competència específica 7			**La vida de les persones al llarg del temps**

Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.	7.2 Observar i detectar canvis i continuïtats del medi en l'entorn proper en el pas del temps.	Els infants descobreixen pràctiques de salut del passat (remeis casolans i medicina tradicional), les comparen amb les actuals i es fan conscients de l'evolució del coneixement i de la importància del patrimoni històric i cultural.	Diferències entre la manera de viure d'abans i d'ara (especialment pel que fa a la salut i la medicina).
	7.3 Mostrar curiositat per la vida quotidiana de les persones al llarg del temps.		Els oficis antics i tradicionals (remeiers i remeieres com a transmissors de coneixements).
			El museu i els edificis històrics (Antic Hospital) com a lloc de conservació de la memòria i el patrimoni local.

Competències específiques d'altres àrees i també competències transversals del currículum

Àrees	Competències específiques	Relació amb l'activitat	Competències transversals	Relació amb l'activitat
Àrea de Llengües	Comprendre i interpretar textos orals i multimodals breus i senzills, en la llengua estàndard, i identificar el sentit general i la informació més rellevant, valorant, de manera progressivament autònoma, aspectes formals i de contingut bàsics, per construir coneixement, formar-se una opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.	Els infants escolten i interpreten les explicacions orals de la remeiera, identifiquen informació rellevant sobre les plantes i els remeis, i valoren el contingut transmès.	**Competència personal, social i d'aprendre a aprendre:** Autoconeixement, creixement personal, gestió del temps i la informació, col·laboració constructiva, resiliència i aprenentatge continu.	Els infants desenvolupen l'autonomia, la capacitat de treballar en equip i l'aprenentatge a partir de l'experiència directa.

Abans de l'activitat

En aquest apartat us oferim algunes propostes i recursos didàctics per a preparar l'activitat a l'aula, abans de la visita.

1. Preparem un mural d'aprenentatges

En una cartolina gran o paper mural, en alguna paret de l'aula, hi podem anotar "Els secrets de la remeiera Remei" i definir-hi dos apartats: abans i després. Aquest element visual servirà de suport per recollir algunes idees i sensacions prèvies a l'activitat patrimonial i, després, per a recollir-hi alguns aprenentatges. Podem pintar i decorar el paper mural amb els infants per fer-los partícips del procés des de l'inici. També podem cercar, imprimir i enganxar-hi alguna fotografia de l'Antic Hospital.

2. Activem els coneixements previs

Tot seguit, presentem l'activitat i plantegem algunes preguntes prèvies:

D'aquí a poc, anirem a visitar l'Antic Hospital de Sant Feliu de Guíxols amb l'equip del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols.

- *Heu estat alguna vegada a l'Antic Hospital? Què en recordeu?*
- *Creieu que els hospitals d'abans, de fa molts i molts anys, eren iguals que els d'avui en dia? I les medicines?*
- *Què us imagineu què hi farem a l'activitat "Els secrets de la remeiera Remei"?*
- *Què creieu que podem aprendre en aquesta activitat del Museu?*

Després de parlar-ne una estona en veu alta tot el grup classe, proposem als nens i nenes que escriguin paraules o frases curtes i les apuntin al paper mural.

3. Llegim el conte "Un xic d'espígol, sota el coixí"

Per familiaritzar els nens i nenes amb algunes nocions clau de l'activitat, els proposem llegir un conte breu sobre la remeiera Remei i completar la fitxa de lectura (Annex 1). És una activitat que es pot fer de forma individual o per parelles, segons considereu oportú l'equip docent.

Durant l'activitat

En aquest apartat detallem algunes informacions i recomanacions per acompanyar l'activitat.

Orientacions per acompanyar l'alumnat durant la visita

- Us convidem a propiciar que l'alumnat tingui una actitud activa i col·laborativa, i faci preguntes o intervencions per compartir coneixements o experiències personals.

- En les activitats al jardí, us demanem que doneu un cop de mà l'equip del museu per assegurar-nos que els infants respectin les plantes i l'espai.

- En el taller del remei *curacops*, us demanem que superviseu i orienteu els infants en les tasques manipulatives (especialment amb l'ús de tisores o líquids) segons el nivell d'autonomia dels infants.

- Si és necessari, recordeu portar una llista d'al·lèrgies o sensibilitats si n'hi ha (sobretot en l'ús de plantes, olis).

Taula de relació entre plantes remeieres i malestars

Sàlvia	*Mal de coll*
	Mal de panxa
Sajolida	*Mal de panxa*
Murtra	*Ferides a la pell*
	Problemes de boca
Menta	*Problemes respiratoris*
	Sabors als plats
	Mal de panxa
	Cansament
Orenga	*Tos i refredat*
	Sabors als plats

	Mal de panxa
Lavanda	*Ferides a la pell*
	Problemes per dormir
Marialluïsa	*Mal de panxa*
	Nervis
Romaní	*Dolors musculars*
	Mal de cap

Recepta de remei *curacops*

Els passos a seguir per fer el remei són:

- Tallem en dues branquetes el tall de romaní que hem collit prèviament al jardí. (si cal, tenim les estisores)
- Les col·loquem dins l'ampolla de vidre
- Amb l'embut, hi posem ¾ d'oli
- Amb l'embut, hi posem ¼ d'alcohol
- Ho tapem
- Pintem l'etiqueta i l'enganxem al vidre (cal adaptar el contingut de l'etiqueta, si són massa petits poden pintar o només posat la data i el dia).

Després de l'activitat

En aquest apartat us oferim algunes propostes i recursos didàctics per utilitzar a l'aula, després de l'activitat *Els secrets de la remeiera Remei.*

1. Fem un *lapbook* d'herbes remeieres!

Proposem als nens i nenes elaborar un lapbook en petits grups per consolidar els aprenentatges sobre les plantes remeieres. Un lapbook és una eina didàctica creativa, cooperativa i manipulativa que afavoreixi l'expressió escrita, oral i visual. Té un format de tríptic on es recull informació clau d'alguna temàtica. En aquest cas, serà un lapbook sobre herbes remeieres, a partir dels continguts de la visita a l'Antic Hospital.

Material necessari:

- Cartolines grans (plegades en tres parts tipus tríptic)
- Retalls o fotocòpies de plantes remeieres (fotografies, dibuixos o il·lustracions)
- Tisores, llapis, retoladors, cola
- Etiquetes adhesives o gomets
- Fitxes informatives resum (poden ser preparades prèviament o extretes del material del museu)
- Sobres o *solapes* per enganxar dins del lapbook
- Opcional: petits sobres amb herbes seques (romaní, espígol, camamilla)

Desenvolupament de l'activitat:

Presentem el repte: a l'aula, expliquem els infants que crearan un tríptic per recordar tot el que han après sobre les plantes remeieres i per poder-ho compartir amb altres grups d'alumnes o amb les famílies, posteriorment.

Organització: dividim la classe en grups de 3 o 4. Cada equip ha d'escollir 2 o 3 plantes remeieres que vulgui incloure. Poden triar-les segons les que més els han agradat o les que han après millor.

Final de l'activitat de creació del lapbook

Finalment, cada grup presenta el seu tríptic a la resta de la classe. Es pot fer en format miniexposició o en rotllana. Posteriorment, es pot fer una petita exposició al passadís o a les famílies.

2. Completem el mural d'aprenentatges

A partir del contingut que cada equip explica durant la presentació del seu lapbook, es van apuntant les idees finals al mural d'aprenentatges que vam penjar a l'aula abans de la visita. D'aquesta manera, queden plasmats durant alguns dies els aprenentatges clau del grup.

Annex: material imprimible per l'alumnat

Un xic d'espígol, sota el coixí

Fa anys i panys, en un poble vora el mar, hi vivia una dona riallera anomenada Remei. Tothom li deia "la remeiera", perquè amb les herbes que collia al bosc o al jardí i molta saviesa curava tota mena de mals: des d'un mal de panxa fins a un cor trencat.

Un matí, l'Arnau, un nen curiós amb el nas sempre ple de preguntes, va arribar corrents i cridant a casa la remeiera:
—Remei! Remei! La meva mare fa uns dies que està nerviosa i no pot dormir! Que ens pots ajudar?

La Remei li va somriure, va acariciar-li els cabells i li va dir:
—Vine, Arnau, t'ensenyaré un dels meus secrets.

El va dur a un racó tranquil i bonic del petit jardí que tenia i van collir un xic d'espígol. —Aquesta planta té el do de la calma —va dir—. Si en poses una miqueta sota el coixí de la mare i se'n preu una infusió segur que els nervis se li calmaran i dormirà ben tranquil·la.

L'Arnau va fer el que la Remei li havia dit. Aquella nit, la seva mare va dormir com feia temps que no ho feia. Va somiar amb dolços i flors. L'endemà, va llevar-se relaxada i contenta.

Des d'aquell dia, l'Arnau es va convertir en l'ajudant de la remeiera Remei, i va aprendre que el veritable poder dels remeis no només es troba en les plantes... sinó també en la cura i l'amor.

COMPRENEM LA LECTURA

- COM ES DIU LA REMEIERA?
- A QUÈ ES DEDICA? COM TE LA IMAGINES?
- PER QUÈ L'ARNAU LI DEMANA AJUDA?
- SABRIES DIR QUINA D'AQUESTES PLANTES ÉS ESPÍGOL?

Guia per crear un lapbook!

Fixeu-vos bé si el vostre *lapbook* té tots aquests elements 🙂

Portada:

- ☐ Títol
- ☐ Noms dels nens i nenes del grup
- ☐ Il·lustració o imatge decorativa

Interior:

- ☐ *Solapes* o sobre a l'exterior i dins dels quals hi hagi informació de les herbes remeieres. Per exemple: el nom, un dibuix, què cura o com s'utilitza.
- ☐ Un racó de curiositats o llegendes sobre alguna o algunes de les plantes remeieres
- ☐ Algun detall tipus *scrapbooking* per fer més artístic el *labpook*. Per exemple, es poden mirar de crear flors d'origami, adhesius, etc.

Revers:

- ☐ Conclusions del grup (què heu après i què us ha agradat més)
- ☐ Una fotografia o dibuix final de l'experiència.